

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชญากรรมเป็นสิ่งที่ทำลายความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าปัญหาอาชญากรรมได้ทวีความรุนแรงขึ้นเป็นอย่างมาก ปรากฏในสื่อต่าง ๆ ขึ้น ในทุก ๆ วัน และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านจำนวนและความรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้สังคมเกิดความเสื่อมโทรม บั่นทอนความเจริญของประเทศ และทำให้ประชาชนขาดความมั่นคงทั้งในร่างกาย ชีวิตและ ทรัพย์สิน

อาชญากรรมเป็นเครื่องชี้วัดทางสังคม (Social indicators) กล่าวคือ เป็นดัชนีวัดความเจริญหรือความเสื่อมโทรมของสังคมนั่นเอง ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งมีพัฒนาการที่สมดุล ประชาชนจะมีหลักประกันความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินเป็นอย่างดี ในขณะที่สังคมกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนา จะประสบปัญหาสถิติอาชญากรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

สำหรับประเทศไทย อาชญากรรมมีแนวโน้มสูงขึ้นไม่เพียงปริมาณเท่านั้น แต่ได้ทวีความรุนแรง ดังที่ปรากฏเป็นข่าวตามสื่อต่าง ๆ อาชญากรรมนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จึงต้องรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

การป้องกันอาชญากรรม จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญหน้าที่หนึ่งที่รัฐบาล โดยมีสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือที่เรียกกันว่ากรมตำรวจในอดีตนั้นเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ นำนโยบายรัฐไปใช้ในการปฏิบัติให้บังเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ชาย เสวิกุล, 2511, น. 30) ปรากฏดังนี้

1. ตำรวจมีหน้าที่รักษากฎหมาย
2. ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย
3. ตำรวจมีหน้าที่ที่จะป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มิให้เป็นอันตรายจากภัยต่าง ๆ

4. ตำรวจมีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดทางอาญาทั้งปวง

5. ตำรวจมีหน้าที่ในการบริการสาธารณะแก่ประชาชน

6. หน้าที่พิเศษอื่น ๆ ของตำรวจอันได้แก่ การป้องกันและรักษาความสงบสุขในยามสงคราม ป้องกันภัยอันตรายจากสงคราม การก่อวินาศกรรม การก่อวินาศกรรมความสงบสุขของฝ่ายที่ฝักจากภายในและภายนอกประเทศ

จะเห็นว่า อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนการกระทำผิดอาญาทั้งปวงเป็นหน้าที่หนึ่งที่มีความสำคัญ เป็นงานหลักและเป็นหัวใจของตำรวจ หากมีการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้นก็ต้องมีการสืบสวน ติดตามจับกุม และสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานในการฟ้องร้องผู้กระทำความผิดในชั้นศาลต่อไป แต่หากสอบสวนแล้วได้ความว่า ผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดก็ต้องมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องไปตามกฎหมาย จึงกล่าวได้ว่าหน้าที่ที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่จะปฏิเสธไม่ได้ก็คือ หน้าที่ในการอำนวยความยุติธรรม

ซึ่งในอดีตอำนาจการสอบสวนคดีอาญานั้นได้อยู่ที่พนักงานฝ่ายปกครองแต่ในปัจจุบันนี้กฎหมายได้กำหนดให้ตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญา แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าพนักงานฝ่ายปกครองจะทำการสอบสวนไม่ได้เลย พนักงานฝ่ายปกครองยังคงมีอำนาจการสอบสวนอยู่ในบางกรณีตามที่ให้มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้

ตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดเกี่ยวกับคดีอาญาทั้งปวงตามที่กฎหมายได้บัญญัติให้อำนาจไว้ และตำรวจที่มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญานี้ เรียกว่า “พนักงานสอบสวน” ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงเป็นผู้สอบสวนปากคำ เก็บรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ทุกชนิด ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาพิจารณา สรุปสำนวนการสอบสวน มีความเห็นเสนอพนักงานอัยการ เพื่อนำเสนอต่อศาลพิจารณาตามกระบวนการยุติธรรมต่อไป ฉะนั้นในกระบวนการยุติธรรมจึงมีจุดเริ่มต้นที่พนักงานสอบสวนเป็นขั้นตอนแรก หรือกล่าวได้ว่าพนักงานสอบสวนเป็นต้นธารแห่งกระบวนการยุติธรรม

สำหรับการบริหารงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น ถือได้ว่า สถานีตำรวจเป็นหัวใจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยนโยบายการบริหารงานต่าง ๆ จากส่วนกลางคือผู้บังคับบัญชาจะถูกกำหนดให้สถานีตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบและเป็นผู้ปฏิบัติ และในส่วนของสถานีตำรวจนั้นถือได้ว่า พนักงานสอบสวนเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญ ดังที่เราจะเห็นได้ เช่น เมื่อเราต้องไปติดต่อราชการที่สถานีตำรวจ ไม่ว่าจะเป็นการชำระเงินค่าปรับตามใบสั่งเจ้าพนักงานจราจร แจ้งความเอกสารหาย รวมทั้งแจ้งเหตุทั้งคดีอาญา และจราจร ผู้ที่รับผิดชอบในทุก ๆ กรณี คือ พนักงานสอบสวน (รฐพงศ์ สารวงนุกร, 2536, น. 4) และตลอดทั้งวันจะมี

พนักงานสอบสวนอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง และปฏิบัติหน้าที่ทุก ๆ วัน ไม่มีวันหยุด และพนักงานสอบสวนยังเป็นผู้ที่วินิจฉัยปัญหาหรือคดีความต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ จึงจะปรึกษาผู้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ ต่อไป ซึ่งงานในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวน (ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์, 2532, น. 2) ประกอบด้วย

1. การรับแจ้งความ
2. การสืบสวนจับกุม
3. การควบคุม
4. การปล่อยตัวชั่วคราว
5. การสอบสวน
6. การปฏิบัติอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน
7. การสรุปสำนวนและเสนอผู้บังคับบัญชา
8. การส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ
9. การสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งพนักงานอัยการ
10. การติดต่อพยานไปเบิกความในศาล

นอกจากนี้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต่อคู่กรณีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือพยาน จะเกี่ยวข้องต่อการอำนวยความสะดวกและกระทบถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยส่วนรวม และอยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วไป การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน จึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของข้าราชการตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ หากพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว ชัยชนะแข็งแกร่งและบริสุทธิ์ยุติธรรมแล้ว ประชาชนผู้ใช้บริการย่อมจะมองหน่วยงาน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในด้านบวก แต่หากพนักงานสอบสวนไม่สนใจในการทำงาน ไม่อำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน ใช้กิริยาวาจาไม่สุภาพ ประชาชนย่อมจะมองภาพพจน์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและข้าราชการตำรวจโดยส่วนรวมในด้านลบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น พนักงานสอบสวน จึงเปรียบเสมือนหน้าตาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและข้าราชการตำรวจโดยส่วนรวม

จากที่กล่าวข้างต้น หน้าที่ของพนักงานสอบสวนมีมากมายหลายประการ แต่ละประการเกี่ยวข้องกับประชาชน เกี่ยวข้องถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน และมีตัวบทกฎหมายบัญญัติการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนไว้ชัดเจน หากบางกรณีไม่ปฏิบัติตามก็อาจจะมี

ความผิด และการทำงานของพนักงานสอบสวนตั้งอยู่บนความขัดแย้งของคนสองฝ่าย คือ ฝ่ายผู้เสียหาย และฝ่ายผู้ต้องหา

ฉะนั้นในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนเพื่อให้ประชาชนผู้ใช้บริการมีความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่พนักงานสอบสวนพึงกระทำ แต่จะกระทำได้หรือไม่นั้น จะต้องขึ้นอยู่กับตัวของพนักงานสอบสวนเองส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด แต่บางครั้งในการปฏิบัติหน้าที่อาจเกิดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ขึ้นได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่บั่นทอนขวัญ กำลังใจของพนักงานสอบสวน

ในส่วนของงานสอบสวนยังมีปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ หลายประการที่คอยบั่นทอนการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ความไม่ยุติธรรมในการทำงาน เงินเดือนค่าตอบแทนไม่เพียงพอ ซึ่งในบางคดีพนักงานสอบสวนต้องเป็นผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปสอบพยาน เก็บรวบรวมพยานหลักฐาน อีกทั้งปริมาณงานที่พนักงานสอบสวนรับผิดชอบอยู่ของแต่ละคนนั้นมีจำนวนมาก การบริหารและนโยบายขององค์กรไม่แน่นอน พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความเข้าใจในการทำหน้าที่ ลักษณะของงานมีความเสี่ยงสูงมีข้อจำกัดทางกฎหมายมากซึ่งอาจทำให้เกิดการผิดพลาดได้ง่าย เปรียบเทียบกับข้าราชการตำรวจที่ทำงานในสายงานอื่นมีความแตกต่างกัน ปัญหาเหล่านี้เป็นผลส่งถึงสภาพขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในสายงานสอบสวนก็คือตัวพนักงานสอบสวน ที่ไม่มีขวัญกำลังใจและไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จึงทำให้พนักงานสอบสวนจำนวนมากมีความต้องการที่จะออกจากการปฏิบัติงานสายสอบสวน

ตารางที่ 1.1

รายงานสถิติคดีอาญาผลการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และจับคดีเก่า
ของ บก.น.2 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550-30 พฤศจิกายน 2550

ประเภทความผิด (%จับกุม)	รับ แจ้ง (คดี)	จับ (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)	คดีเก่า		รวมจับ	
				จับ (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)	จับ (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)
1. คดีอุกฉกรรจ์							
สะเทือนขวัญ (45%)	132	83	133	25	32	108	165
ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	37	21	43	8	10	29	53
วางเพลิง	2			1	1	1	1
ปล้นทรัพย์	24	19	31	7	12	26	43

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ประเภทความผิด (%จับกุม)	รับ แจ้ง (คดี)	จับ (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)	คดีเก่า		รวมจับ	
				จับ (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)	จับ (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)
ชิงทรัพย์ (รวม)	69	43	59	9	9	52	68
ลักพาเรียกค่าไถ่	0	0	0	0	0	0	0
2. คดีชีวิต ร่างกาย							
และเพศ (60%)	755	284	389	172	216	456	605
ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	37	21	43	8	10	29	53
ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา	3	0	0	0	0	0	0
ทำให้ตายโดย							
ประมาท	0	0	0	0	0	0	0
พยายามฆ่า	45	12	16	12	17	24	33
ทำร้ายร่างกาย	589	227	299	121	149	348	448
ข่มขืนกระทำชำเรา	81	24	31	31	40	55	71
3. คดีประทุษร้ายต่อ							
ทรัพย์ (58%)	2,579	800	991	166	184	966	1,175
ปล้นทรัพย์	24	19	31	7	12	26	43
ชิงทรัพย์ (รวม)	69	43	59	9	9	52	68
- บาดเจ็บ	11	3	5			3	5
- ไม่บาดเจ็บ	58	40	54	9	9	49	63
วิ่งราวทรัพย์	104	61	77	6	7	67	84
ลักทรัพย์ (รวม)	2,237	633	767	127	136	760	903
กรรโชกทรัพย์	17	10	20	1	1	11	21
ริดเอาทรัพย์	0	0	0	0	0	0	0
ทำให้เสียทรัพย์	122	29	31	16	19	45	50
รับของโจร	6	5	6	0	0	5	6

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ประเภทความผิด (%จับกุม)	รับ แจ้ง (คดี)	จับ (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)	คดีเก่า		รวมจับ	
				จับ (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)	จับ (คดี)	ผู้ต้องหา (คน)
4. คดีที่น่าสนใจ	2,092	215	264	185	204	400	468
โจรกรรมรถยนต์	161	4	4	8	9	12	13
โจรกรรม							
รถจักรยานยนต์	736	82	111	26	30	108	141
ลักทรัพย์ใน							
เคหสถาน	376	85	102	33	34	118	136
ข้อโกง	333	26	28	46	51	72	79
ยกยอก	486	18	19	72	80	90	99
5. คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	9,969	9,966	13,528	0	4	9,966	13,532
อาวุธปืนธรรมดา	140	138	144	0	0	138	144
อาวุธปืนสงคราม	0	0	0	0	0	0	0
การพนัน(รวม)	1,535	1,535	5,012	0	0	1,535	5,012
สลากกินรวบ	178	178	180	0	0	178	180
ยาเสพติด	6,067	6,066	6,137	0	4	6,066	6,141
คำประเวณี	1,937	1,937	1,939	0	0	1,937	1,939
สถานบริการ	54	54	54	0	0	54	54
ความผิดเกี่ยวกับ							
วัตถุลามก	58	58	62	0	0	58	62

จากตารางสถิติคดีอาญาดังกล่าวข้างต้น เป็นสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้นในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เห็นได้ว่าปริมาณคดีที่เกิดขึ้นในเขตของกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 มีจำนวนมาก โดยในรอบระหว่างเดือนมกราคม 2550 ถึงเดือน พฤศจิกายน 2550 มีคดี 5 กลุ่ม ดังนี้ คือ

1. คดีอุจฉกรรจ์สะเทือนขวัญ	จำนวน 132 คดี
2. คดีความผิดต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ	จำนวน 755 คดี
3. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	จำนวน 2,579 คดี
4. คดีที่น่าสนใจ	จำนวน 2,092 คดี
5. คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	จำนวน 9,969 คดี

รวมทั้ง 5 กลุ่มคดีที่เกิดขึ้นในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 มีจำนวนทั้งสิ้น 15,527 คดีซึ่งกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 มีปริมาณคดีที่เกิดขึ้นมากเป็นลำดับที่ 3 ในช่วงเวลาดังกล่าว จากทั้งหมด 9 กองบังคับการ ซึ่งถือได้ว่ากองบังคับการตำรวจนครบาล 2 มีปริมาณงานที่ค่อนข้างมากกว่าปริมาณงานของกองบังคับการอื่น ๆ ในกองบัญชาการตำรวจนครบาล (แผนสถิติและข้อมูล ฝ่ายอำนวยการ 2 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจนครบาล)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญของแรงจูงใจในสายงานสอบสวน หากผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรสามารถบริหารจัดการงานองค์กรได้และมีแรงจูงใจในการทำงานให้กับผู้ปฏิบัติงานแล้ว ย่อมจะส่งผลให้องค์กรมีการพัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน ผู้ศึกษาจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน โดยนำเอาพนักงานสอบสวนในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษา ด้วยหวังว่าจะนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาองค์กรให้เจริญยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต และเป็นที่ยอมรับของสังคม และที่สำคัญที่สุดคือทำให้ความยุติธรรมต่อประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน อยู่ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล มีหน้าที่ในการสอบสวน คดีอาญาต่าง ๆ ทั้งปวง อีกทั้งเห็นว่างานสอบสวนเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกำลังศึกษาอยู่ในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาการบริหารงานยุติธรรม จึงต้องการศึกษาปัญหาดังกล่าวในเรื่องของปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน โดยจะนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้ พร้อมกับ

แสวงหาแนวทาง ปรับปรุง พัฒนางานสอบสวนเพื่อให้พนักงานสอบสวนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านการสอบสวนและเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ประกอบกับมูลเหตุจูงใจในการศึกษาดังกล่าว การศึกษาจึงเป็นความพยายามที่จะวิเคราะห์ถึงแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนและศึกษาเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหน่วยงานเพื่อให้พนักงานสอบสวนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา กล่าวคือ

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสอบสวนของพนักงานสอบสวน
2. เพื่อแสวงหาแนวทางในการเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสอบสวนของพนักงาน

สอบสวน

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้ มีขอบเขตของเป้าหมายและเนื้อหาที่จะศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานสอบสวนของพนักงานสอบสวน มีขอบเขตการศึกษา คือ

- 1.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เงินเพิ่มพิเศษ เงินค่าตอบแทนการทำสำนวน การสอบสวนและเงินประจำตำแหน่ง
- 1.2 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านสวัสดิการบ้านพัก ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร
- 1.3 ปัจจัยด้านความสะอาดและความปลอดภัยในการทำงาน ได้แก่การได้รับความคุ้มครองจากการถูกฟ้องร้องหรือถูกร้องเรียนจากคู่กรณีในคดี

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ ศึกษาปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจที่ควรจะมีและควรที่จะเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานสอบสวน

2.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เพิ่มเงินประจำตำแหน่งให้เทียบเท่ากับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ เช่น พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

2.2 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ควรให้มีการเลื่อนไหลของตำแหน่งไปจนถึงพนักงานสอบสวนในระดับสูง และมีการเปิดตำแหน่งในด้านการสอบสวนระดับ (สบ.4) ให้มีมากกว่าในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันตำแหน่งพนักงานสอบสวน (สบ.1-สบ.3) มีจำนวนมาก แต่ตำแหน่งพนักงานสอบสวน (สบ.4) ที่เทียบเท่าระดับผู้กำกับการมีจำนวนน้อยมาก จึงทำให้อัตราการเจริญเติบโตในสายสอบสวนมีน้อยกว่าตำรวจที่อยู่นอกสายสอบสวน

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ ศึกษาแนวทางในการเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน มีขอบเขตการศึกษาคือ

2.1 แนวทางในการส่งเสริม ได้แก่ การให้เงินเพิ่มพิเศษโดยตรงแก่พนักงานสอบสวนในการทำงาน เพิ่มเงินประจำตำแหน่งให้เทียบเท่าหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม ให้มีการเพิ่มตำแหน่งของตำแหน่งพนักงานสอบสวนระดับสูง

2.2 แนวทางการสนับสนุนและเอื้ออำนวยต่อการทำงาน ได้แก่ การแก้ไขกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ให้เอื้อต่อการทำงานของพนักงานสอบสวน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษา เป็นการศึกษาพนักงานสอบสวนในพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 2

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจ และมีหน้าที่ทำการสอบสวนคดีอาญา-จราจร ในที่นี้หมายถึง ข้าราชการตำรวจระดับชั้นสัญญาบัตรซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไปแต่ไม่สูงกว่าพันตำรวจโท ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2

พนักงานสอบสวน (สบ 1) หมายถึง พนักงานสอบสวนที่มีตำแหน่งเทียบเท่ากับตำรวจระดับรองสารวัตร มียศร้อยตำรวจตรี, ร้อยตำรวจโท, และร้อยตำรวจเอก

พนักงานสอบสวน (สบ 2) หมายถึง พนักงานสอบสวนที่มีตำแหน่งเทียบเท่ากับตำรวจระดับ สารวัตร มียศพันตำรวจตรี, และพันตำรวจโท

พนักงานสอบสวน (สบ 3) หมายถึง พนักงานสอบสวนที่มีตำแหน่งเทียบเท่ากับตำรวจระดับ รองผู้กำกับการ มียศพันตำรวจโท

การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ (เสถียร วิชยลักษณ์ และ สืบวงศ์ วิชยลักษณ์, 2527, น. 4)

สถานีตำรวจ หมายถึง สถานที่ที่เป็นที่ทำการของข้าราชการตำรวจในการทำหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันการกระทำความผิดทั่วไปในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2 ซึ่งแบ่งเขตพื้นที่ความรับผิดชอบออกเป็นสถานี จำนวนทั้งสิ้น 11 สถานี

กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 หมายถึง หน่วยงานระดับกองบังคับการในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลมีหน้าที่ปกครอง บังคับบัญชา และรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจและลูกจ้างในสังกัดมีสถานีตำรวจในบังคับบัญชาทั้งหมด 11 สถานี

ประสบการณ์ด้านงานสอบสวน หมายถึง ความรอบรู้ในงานสอบสวนตลอดจนความสันตติจิตเจตจำนง และความชำนาญในการสอบสวน ความคล่องตัวในการเผชิญกับอุปสรรคข้อขัดข้องและความสามารถตอบโต้หาทางออกได้

ระยะเวลาที่เป็นพนักงานสอบสวน หมายถึง ระยะเวลารวมของการปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน นับตั้งแต่การได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน

ปริมาณงานที่รับผิดชอบ หมายถึง จำนวนคดีอาญา-จราจร ที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการทั้งหมดในแต่ละสถานีของพนักงานสอบสวน ในสังกัด บก.น.2

สวัสดิการ หมายถึง การให้สิทธิประโยชน์อื่นนอกเหนือจากเงินเดือน เช่น การจัดหาที่พักให้ การเบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร เงินรางวัลที่ได้จากการทำสำนวนการสอบสวน และเงินประจำตำแหน่ง เป็นต้น

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในการสอบสวน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ในทางกฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ร.บ.ศาลแขวง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน และระเบียบข้อบังคับที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด เป็นต้น

แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่เป็นแรงกระตุ้น แรงบันดาลใจที่ทำให้พนักงานสอบสวนมีความรัก ความสนใจ และมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานด้านการสอบสวนและไม่คิดที่จะขอย้ายออกจากสายงานสอบสวน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี ในการบริหารงานจัดการงานตำรวจ
2. ได้ทราบถึง แนวคิด ทฤษฎี ของแรงจูงใจ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการเพิ่มแรงจูงใจให้กับพนักงานสอบสวน
3. ได้ทราบถึงแนวทางในการเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน